

Nekoliko o objektivnem postopanju v tiskovnih rečéh.

(Konec.)

Zanimiv bi bil izrek najvišjega sodišča, je li po besedah in po duhu zakona dovoljena tako razširjena uporaba objektivnega postopanja ali ne. A sam zakon brani, da bi se provzročil tak izrek. In zopet je zanimivo doznati, da je po prejšnjih zakonih najvišje sodišče smelo presoјati, po sedanjem pa tega ne sme. Zakon iz l. 1862., § 16. dopušča strankam pritožbo zoper odločbo o zasegi, to je zoper potrditev ali odrek potrditve. Novela iz l. 1868., čl. V. dopušča zoper odločbe tiskovnega sodišča pravne leke, kakeršni so dani zoper končne razsodbe v postopanju zaradi hudodelstev in pregreškov, torej brez dvojbe pritožbo do najvišjega sodišča. Po kazensko-pravdnem redu je pa kasacijski dvor zaprt pritožbam v objektivnem postopanju. Državnemu pravdniku pristojna pritožba, če se odreče potrditev (§ 489), a ta gre le do višjega sodišča, dalje ne (§ 494). Nasprotni stranki je sploh odrečena pritožba zoper potrditev zasege; dovoljen jej je pa pravni lek ugovora, kateri gre do sodišča, ki je potrdilo zasego, in od tod po pritožbi k večjemu do višjega sodišča (§ 494.).

Po tem takem ni moči dobiti odločeb od kasacijskega dvora v tiskovnih rečéh v obče in sosebno ne v vprašanji, ali so zasege zaradi razžaljenja vnanjih vladarjev po zakonu ali niso. Pravniki in časnikarski krogi bi se brez dvojbe živo zanimali za takšno odločbo; — a jedini generalni prokurator, ki bi jo mogel provzročiti po ničnostni pritožbi v obrano zakona, on ne stori tega veselja zanimajočim se krogom.

Uže iz tega je razvidno, da kazenskopravdni red iz l. 1873., ki je postavil na mesto pravnih lekov, dopuščenih celó do najvišjega sodišča ugovor, ni izpremenil stvari v boljše. Za ugovorom pride javna obravnava, — a sodišče, katero ugovor razsoja, je uprav isto, katero je potrdilo zasego, da, lahko so celo isti sodniki. Ni čuda, da so pod moralnim vplivom uže obstoječega izreka. Ta moralni vpliv je glede na objekt kaznjivega dejanja tem večji, ker inkriminovani sestavek je tu in tam podloga odločbi, in težko je misliti, da bi na ugovor, po javni obravnavi in po zaslišanem zastopniku tiskovine, inkriminovani objekt dobil drugo lice, nego li ga je imel, ko je tiskovno sodišče v tajni seji sodilo zasego. Ugovor je torej pravni lek brez uspeha, — to tudi uči praksa. A ugovorna obravnava ima še to slabo stran, da se javno razpravlja tisto, kar se je zatreti hotelo, in da jedna ter druga stran izvaja skrajne posledice in večkrat zamolčane misli zaseženega članka. Ugovor je torej popolnem brezuspešno, če ne celo kvarno pravno ustanovilo in slab namestek za pritožbe po zakonih iz l. 1862. in 1868.

Takšno podobo je v letih dobilo objektivno postopanje: postalo je iz izjemnega pravilno, prisvojivši si področje, katero mu je bilo izprva deloma tuje. Čeprav spadajo zakoni, urejajoči to postopanje, v odločno liberalne dobe, katerih značaj je ta, da kolikor moči omejujejo diskrecijonarno moč javnih oblastev, naprej skrbeč, da se zakoni slabo ne uporabljajo: vender se nam vidi, da se je gledé objektivnega postopanja hodila naopak-pot, da je dobilo postopanje obseg, kateri je zmanjšati po obči zahtevi.

Uporabimo objektivno postopanje nekoliko na materijalno pravo! Katera kaznjiva dejanja provzročajo največkrat zasege? To so: veleizdaja (§ 58., lit. c: „...kedor kaj počne, kar bi merilo na to, da bi se državi napravila ali povekšala nevarnost od zvonaj“) in motenje javnega pokoja (§ 65. lit. a: „kedor k zaničevanju ali sovraštvu . . . zoper obliko vladarstva ali državno upravo ščuvati skuša“). To so hudodelstva. Ni tajiti, da te določbe so jako raztezne. Lahko v istini perijodični tisek napravlja državi zapreke in nevarnost od zvonaj, sosebno če je list razširjen in vpliven. Ali tu bi bilo uvaževati, je li gledé na vnanji politični položaj in na odnošaje lista, njegovo razširjenost in vplivnost,

članek res sposoben „napraviti ali povekšati državi nevarnost od zvonaj“? Ščuvanje k zaničevanju ali sovraštvu je pač ločiti od kritike, čeprav ostre. — Za pregreške uporabljata se največ §§ 300 in 302 kaz. zak.: „Kedor . . . z zasmehovanjem, zasramovanjem, neresničnim pripovedovanjem ali izprevrčanjem dogodkov zaukaze in rabsodbe oblastev v nič devati, ali tako druge k sovraštvu, k zaničevanju ali k neutemeljenemu pritoževanju zoper državo ali občinska oblastva ali zoper posamne organe vladarstva gledé na njih uradovanje . . . dražiti skuša“, oziroma „kedor druge k sovražnostim zoper razne narode, verske ali druge družbe, posamne vrste ali stanovne državljanske družbe, ali zoper zakonito priznane skupščine ali sploh prebivalce države k sovražnim razprtijam med seboj nagovarja, izpodbada ali zapeljati skuša.“ Očividno sta ta dva paragrafa še razteznejša, nego li zgoraj navedeni hudodelstvi (zató se imenujeta tudi „Kautschuk-paragrafa“), in zabranjujeta, če se strogo tolmačita, vsako svobodno misel.

Težko je tu pogoditi, doklej sega dopuščena pisava in kritika, a kedaj te meje prestopi ter postane kaznjiva po teh določilih. Naravno je, da je pisava v nemirnih in razburjenih časih ostra, prav tako, kakor dva, ki se prepirata, ne govorita „sotto voce“, — samo zaradi tega pa še ni kaznjiva. Po interjekcijah, pozivih in izzivih na občinstvo dobi lahko ščuvalen značaj. Toda splošnega ravnila ni moči podati. Če kje, treba bi bilo tu, da bi kasacijski dvor nekaj slučajev rabsodil; po analogiji bi potem sodili druge slučaje in bili bi najboljše vodilo državnemu pravdnístvu in sodiščem. Toda pravnega leka do kasacijskega dvora v tiskovnih rečeh ni, kakor smo zgoraj razložili. Bistveno izpremeniti materijalnega prava pa tudi ne gre, razun če bi izločili te vrste kaznjivih dejanj celo iz kazenskega zakona. To bilo bi pa pravnemu redu in človeški družbi na kvar, ker bi se strastim duri na stežaj odprle.

Dokazali smo iz historičnega razvitka, da objektivno postopanje je v praksi s časom drugo obliko dobilo, nego li si ga je mislil zakonodavec, če je bil pojmlil dosežaj zakonovih določeb. Naglašali smo, da izprva bilo je objektivno postopanje subsidijarno, a danes je navadno, da daje javnim oblastvom preobsežno diskrecijonarno moč. Na drugi strani pa smo pokazali,

da največ uporabljana določila kazenskega zakona so jako raztezna, ter da skoraj ni moči dati jim konkretnije in konciznejše oblike. Obča je torej zahteva, da se objektivno postopanje reformuje ter obdâ z garancijami proti krivi uporabi, da se tako odstrani nevarnost, katera preti tiskovni svobodi po njem, če se ohrani v denašnji obliki.

Odprave objektivnega postopanja ni zagovarjati, tem manj, ker ni avstrijska specijalitetâ. Da pa ga je treba in moči preustrojiti, o tem se menda vsakedor prepriča prej ali slej.

Dr. F.

O davčni kazni za prikritje najemščine.

Kakor zakoni sploh postavljajo kazni prestopkom svojih zapovedij ali prepovedij, tako tudi patent o domarini z dne 23. februarja 1820, zb. pol. zak. zv. 47, določa v §-u 11. za prikritje najemščine, katero veli „resnično in vestno“ izpovedati, globo, ki je večja in manjša po meri prikrite najemščine.

Omenjeni § 11. slove:

„Ako se dozve prikritje najemščine, mora lastnik najemščino vse hiše ali nje dela, vso ali deloma plačati kot globo in sicer po tem, kakor se prikritje raztega na vso hišo ali le na nje del, na vso najemščino ali nje del; ta znesek pripade ovadniku takega prikritja. Vrh tega pa je za ves čas, kateri se je prikivalo, plačati še pripadajoči dvojni davek v državno blagajnico. — Tudi zapadejo razmerni kazni stranke, katere so neresnične izpovedi potrdile kot resnične.“

Z navedenim patentom se je namreč uvedla za vsa popolnoma ali deloma v najem dana prebivatna poslopja takozvana najem na domarina, katero je zadnjič zakon z dne 9. februarja 1882. l., drž. zak. št. 17, razširil na vsa poslopja a) po takih krajih, koder so vsa poslopja ali jih je vsaj polovica in razun tega polovica prebivatnih delov v najemu, donašajoč najemščino; ali b)

poslopja, ki niso v takih krajih, a to vsa ali deloma v najemu; med temi pa ostanejo v porazredni domarini poslopja, ki nimajo več od treh prebivatnih delov, ki so uvrščena v najnižjih treh razredih tarife za porazredno domarino, ki v njih gospodar sam stanuje in so le deloma v najem dana.

Predmet najemni domarini je po §§ 3., 5., 9. istega patenta in § 10. pouka k njemu (dvor. pis. dekr. z dne 26. junija 1820, zb. pol. zak. zv. 47. dod. 7) jednoletna najemščina, katero dejanski prinaša res oddano, poslopje ali katero bi, v navadnih razmerah oddano, lahko prinašalo, ali katero lastnik dobiva posredno kot prihranilo, kedar sam v njem stanuje.

Ta davek naklada se na vsako poslopje, katero se dejanski uporablja, ne more ga torej nikakeršna zasebna pogodba ali naredba odtegniti državni blagajnici. Kakor namreč po § 9. naved. patenta lastnik, oziroma stalni uživalec hiše mora obdavčiti svoje stanovanje v njej, dasi mu ne prinaša najemščine; kakor se ga nadalje (po §-u 3. istega patenta, po §§ 35—42. naved. pouka in § 25. posebnega pouka za hišne gospodarje, kako treba napravljati in predlagati najemščinske izpovedi) lahko primora, da tudi od stanovanj, katera je oddal popolnem pod ceno, plača davek po danem primeru: istotako dolžan je obdavčiti stanovanja, katera je po zasebni pogodbi ali naredbi brezplačno prepustil v porabo.

Podlogo odmeri najemne domarine daje najemščinska izpoved, katero napraviti ter davčnemu oblastvu predložiti tiče lastniku, oziroma stalnemu uživalcu dotične hiše. Kako pa je napraviti to izpoved, določujeta §§ 13. in 14. pouka za gospodarje, katera velita: „Najemščino je za vsako stanovanje povse in za vsak, gotovi stranki oddani skladni del hiše povse tako nastaviti, kakeršna pride na posamezne zakonite, ali koder takih ni, na običajne najemne dobe, in celotno na leto (v katerem se izpoveduje za nastopno davčno leto) Kjer pa ni zakonitih, niti običajnih pravih dob oddajanju, nego se oddaja v najem le v gotovem oddelku leta in tedaj le po mesecih, tednih ali dnéh, onda mora lastnik hiše izpovedati najemščino, katero mu je poslopje v vsem letu zares prineslo in katere znabiti še pričakuje do konca istega leta.“ —

Kot najemščine same pa (tako piše § 15. tega pouka) ni izpovedati zgol gotovine, katera je bila pod tem naslovom zares pogojena, nego tudi vse, zaradi najema dogovorjene izpolnitve v denarjih, delu i. t. d. Semkaj spada torej tudi vse, kar donaša gostač hišnemu lastniku za popravljanje poslopja, oziroma znesek, ki ga lastnik od dogovorjene najemščine odpušča, ali kolikor si je manj pogodi, da gostač popravlja, kar je pa dolžnost gospodarjeva in za kar davčni zakon dopušča odbitek 15, oziroma 30% od cele najemščine. Toda davka prost pa ostane oni znesek, kolikor se je najemščine več dogovorilo pri oddaji poslopja z vrtom, s hišno opravo ali z obrtno pravico vred; vender pa je tu izpovedati celo najemščino za obojni užitek in postranske pravice navesti posebej v določenem razpredelu tiskovine za najemščinsko izpoved. Koliko naj se v le-tem slučaju odbije od vse najemščine — ako uže sama zakupna pogodba ne razlikuje — oziroma, koliko so vredna gostačeva popravila, ali druga, namestu najemščine v denarji dogovorjena dela, to oceni sproti v to sestavljena komisija, primerjajoč dotično poslopje z enakimi poslopji, katera so se oddala brez takšnih postranskih pogojev.

Ako pri pregledu najemščinske izpovedi nastanejo pomisleki, je li pravična, pričeti je uradnim pôtem preiskavo. Ako se dovede, da so ti pomisleki opravičeni, da se je namreč dejanski zamolčala ali prikrila najemščina, naložiti je krivcu kazen po §-u 11. patenta o domarini. Takšen prekršek državnih davščin zakrivi: 1.) kedor najemščino kakeršna se je dogovorila, popolnem zamolči, ali pa jo izpove v manjšem, nego li dogovorjenem znesku; 2.) kedor najemni domarini podvrženo poslopje popolnem ali deloma pritaji; 3.) kedor sploh ne naznani, da se je znova oddalo stanovanje, katero je bilo kot prazno naznanjeno; 4.) kedor ne naznani, da se je najemščina povikšala potem, ko je uže oddal najemščinsko izpoved.

Prikritje najemščine kot prevara v državnih davščinah je konečno goljufija. Vender iz političnih ozirov davčni zakon ne določuje preiskave in posledic, katere veljajo za tak zločin. Nego kazen po §-u 11. ima namen prestreči, da bi kedo kaj odtegnil obdavčenju; iz tega namena kazni po določilu dvor. pis. dekr. z dne 30. junija 1824. l., št. 1568, tudi ni smeti premeniti v

zapor in kazen zastari po propisu dvor. dekr. z dne 9. maja 1832, št. 1454, po petih letih počenši z dnem, ko je prvič po-
vabljen ali opominan obdolženec v to, da se uradno zasliši.

Kaznjivo pa je prikritje najemščine le tedaj, ako jo kedo
nalašč, da bi prekršil najemno domarino, zamolči ali utaji, ni-
kakor pa, niti brezpogojno, ako je hišni lastnik le pogršil po-
moto v računu ali pisavi, kar pa mora dokazati. Neznanje pro-
pisov o prestopkih pa, katero sploh nikedar ne opraviči, tudi
tukaj ne pride v poštev.

Manj pomenljiv je prestopok po zadnjem odstavku naved.
§-a 11. Pouk za hišne lastnike, kako sestavljati in predlagati
najemščinske izpovedi, veli v §-u 21., da naj izpovednik (to je
lastnik, oziroma stalni uživalec poslopja, najemni domarini
podvrženega) najemščinsko izpoved gostačem dá podpisati, češ
potrdilo, da je najemščina resnično izpovedana, kakor dogovor-
jena. Ako gostač neresnično izpoved potrdi kot resnično, zapade
kazni, katero je odmeriti v prikladnem razmerji z zamolčano
najemščino. Glavna kazen zadene le izpovednika, ki izgubi za-
molčano najemščino in mora namestu jedenkratnega rednega
davka plačati najemne domarine dvojni znesek. Zamolčana na-
jemščina pripade, kakor rečeno, navadno ovadniku kot ovadnina.
Toda pravico do nje ima ovadnik po dvor. pis. dekr. z dne
16. marcija 1831, št. 691, le od takega prikritja, katero je v
ovadbi določno naznanil, nikakor pa tudi od onega, katero se
je zasledilo v preiskavi. Ovadnik pa, ki je zadolžil sam pre-
stopok, neresnično izpoved potrdivši, sploh nima pravice do te
nagrade, ker gotovo ni po zakonu, da se ob jednom komu daje
plačilo in kazen v istem slučaju; k večjemu utegne se mu kazen
odpustiti. V tem slučaju in tudi, ako se prikritje zasledi brez
ovadbe uradnim pôtem, zapade vsa kazen na prid finančni
upravi.

F. G.

Vkupnost

v javnem in zasebnem pravu:

z javnim značajem (universitas)	in upravno oblastjo:	država, dežela, občina.	
	za krajne vkup- nostne namene:	cerkvena občina, 1878 drž. zak. št. 5 (kat.), 1866 drž. zak. št. 15 (evang.), 30. aprila 1877 l. št. 6819 (judov), šolska občina, 1869 drž. zak. št. 48 § 59, uprave z občinskim blagom in premoženjem, obč. drž. zak. §§ 288, 337; 1862 drž. zak. št. 18, A. V: 1, soseske post. cestni zakladi, ribarska društva (deželni zakoni). vodne družbe, 1869 drž. zak. št. 93 §§ 20—25.	
kot zasebna družba (societas)	z vkupno lastnino, obč. drž. zak. §§ 825—858.		
	z vkupnimi obvezami in pravicami, obč. drž. zak. §§ 888—896.		
	z vkupnostjo blaga vsled	družbenih pogodeb, obč. drž. zak. §§ 1175—1216, ženitnih pogodeb, obč. drž. zak. §§ 1217—1236.	
	podjetja v dosego dobička	za kolonizacije, za prevažanje po vodi in po zemlji za graditev železnic, cest in mostov za rudnike, 1852 drž. zak. št. 253 § 2 e; 1854 drž. zak. št. 146.	} 1852 drž. zak. št. 253 § 2, 1863 drž. zak. št. 1.
		očitne, čl. 85—149, tihe, čl. 250—270, komanditske, št. 150—172, prilicne, čl. 265—270,	
za trgovske namene	družbe na delnice	domače, 1852 drž. zak. št. 253, § 1; 1863 drž. zak. št. 1, §§ 33—35, čl. 207—249; 1873 drž. zak. št. 114; 1875 drž. št. 80, inozemske, 1865 drž. zak. št. 127; 1873 drž. zak. št. 42.	
prido- bitne in gospo- darske družbe	1852 drž. zak. št. 253 § 6; 1873 drž. zak. št. 70.		

kot zasebna družba (societas)	podjetja v dosego dobička	za kreditne namene	kreditne in hipotečne banke, 1849 drž. zak. št. 171; 1852 drž. zak. št. 253; 1855 drž. zak. št. 186; 1865 drž. zak. št. 55, hranilnice in zastavnice, 1846 zb. pol. zak.; 1852 drž. zak. št. 253, državne posojilnice, 1873 drž. zak. št. 162.		
		zavarovalnice	prostovoljne	za življenje, podpore, rente, pokojnine in elementarne škode, 1852 drž. zak. št. 253, § 2 h. i; 1863 drž. zak. št. 1; 1880 drž. zak. št. 110; 18. dec. 1882, št. 19.521.	
			posilne, t. j. h katerim veže zakon	blagajnice	bolniške:
			za zavarovanje proti nezgodam, 1888 drž. zak. št. 1.		
zveze ne v dosego dobička, nego ki imajo namen pospeševati:		bogočastje (bratovščine, kat. družbe, družba Gustava Adolfa), 1856 drž. zak. št. 122; 1858 drž. zak. št. 95, politiko, človekoljubje (družbe v prosep zmernosti, v varstvo živalij, gasilna društva, družba belega in rudečega križa), družno življenje (društva turistov, drsalcev, bicklistov, strelcev), znanost in umetnost (bralna, pevska, muzejska društva), deželno kulturo (kmetijske, trgovske, industrijske družbe), koristi posameznih družabnih razredov (uradniška, učiteljska, društva veteranov), dijaška zjedinjenja, 1849 drž. zak. št. 337, 1. junija 1876 št. 2289.			

K slovenski pravni terminologiji.

I.

Slovenščina je v uradih pretrpela prve boje. Ne mislimo tu na politična nasprotja, nego na naravne težkoče, na katere nameri sleharni jezik, kedar se mu je izobraziti za nove pojme, specijalne misli. Trdili so nekateri celo, da se slovenski jezik sploh ne more usposobiti za pravno znanost, za pravniško rabo. No, ti niso znali, da je nova slovenščina živ jezik, da jej je mati stara slovenščina, a bratje da so jej razni razviti slovanski jeziki. Drugi so tirjali, da se je slovenskemu jeziku izkazati z obsežno književnostjo, zlasti pravniško, predno sme čez uradni prag. A pozabili so, da zahtevajo izjemnega nekaj, da je praviloma bilo v vseh drugih jezikih drugače, da — presaditi novo stroko v jezik, zadoščuje, ako je jezik sploh le dostopen dotičnim strokovnim nazivom ali terminom, ako ima sploh življa in zmožnosti, da se v ta namen udaja in organski razvija. Le-tó je naravno načelo. Protivno načelo pa, češ, da je odrekati stroko narodu, ki nima še specijalne terminologije, je narobe-svet in sovražno vsakemu napredku. Ni se li najlepša kodifikacija modernega civilnega prava zvršila ravnokar v narodu, ki juristov dosihdob maloda niti ni poznal, v črnogorskem narodu? Dasi preprosto in osamljeno to slovansko pleme ne more imeti v svojih strmih gorah kaj razvitega pravnega življenja, vender dobilo je sedaj na svojem domačem jeziku zakonik, ki ga kot uzor povelečujejo francoski, nemški in slovanski pravniki. Sam brez specijalistov in specijalnih šol dobil je ta rod „opšti imovinski zakonik“, ki je prava narodna knjiga, ker je tudi v neznanih in abstraktnih rečeh jasna narodu, kateremu je namenjena. Iz tega izhaja, da ni kar zametati naroda, ki bi si rad višjo stroko osvojil na podlogi svojega jezika po tistem potu, kateri so hodili vsi narodi pred njim. S stališča človeškega napredka ga je mari podpirati v njegovem plemenitem teženji, in takšna dolžnost je celo večja tam, koder je po temeljnih državnih zakonih, kakor pri nas v Avstriji, za vedno razglašeno načelo samosvojega razvoja na podlogi narodnega jezika.

Zadnjih deset let slovenskega uradovanja potrjuje nam tudi resnico teh besed. Stotine pravnih in drugačnih uradnih aktov izpričujejo nam, da se je slovenščina v malih letih usposobila za pravniški govor, kljubu temu, da narod nima niti celotnih pravniških knjig, niti pravniških šol. Skoro sleharno uradovanje sedaj lahko gladko teče na slovenskem jeziku, čeprav si narod ni bil uže poprej ustanovil vsakovrstnih strokovnih izrazov. Ni tega storil — in v tem je bil jednak drugim narodom dalječ pred njim, zato, ker mu dotičnih pojmov ni nanašala potreba vsakdanjega življenja. Slovensko uradovanje pa je za pojme in misli, narodu nenavadne, potrebovalo terminov in izrazov, — in zgodilo se je potem to, kar pòvsod drugod, da so si namreč uradniki in pravniki lahko sami ustvarili besed — od narodovega jezika. Tako so delali in delajo tudi slovenski zakonodavci in prèlagatelji zakonov. K zakonikom pa so se torej pridružili novejši čas nešteti uradni akti kot javni spomeniki, da je ni stvarne ovire slovenskemu uradovanju, a je slovenščina dovolj močna, vzprejemati vá-se pravniško-politično znanost in napredovati ž njo vred. Tako je premagana prva, poglavitna težava.

Za prvo potrebo torej tudi uže imamo slovensko pravno terminologijo. Ali prišel je čas, ko so nam čedalje bolj jasni nedostatki njeni, ko nas ne more več zadovoljiti sedanje stanje teh rečij.

Jako nevarno je uže to, da nimamo nikake zbirke terminologijskih izrazov, ki so sedanji čas v rabi. Najboljša terminologija nič ne velja, ako se ž njo seznaniti ne moreš. Za nas je zbirka bistvena potreba. Mi se najprvo pravu učimo na tujem jeziku in šele pozneje skušamo priučeno uporabljati, oziroma gojiti s slovenskim jezikom. Tudi rojen Slovenec mora tu najprvo prisvojiti si dotičnih slovenskih terminov, dotične pisave po posebnem trudu in potu. Tega ne doseže, če nima, odkoder bi polno zajemal. Mi pravniki se zares tudi učimo le počasi in za vsak primerljaj pravniški slovenščini in naše znanje je večkrat zavisno od golega naključja. Gotovo se torej nihče izmed nas ne more pohvaliti, da temeljito pozna slovensko terminologijo. To so pa prav nezdrave razmere, ki morajo slabo vplivati na slovensko pravosodje in upravo. Takšne razmere rušijo nam tudi terminologijo samo. Če znam, da najdem kje potrebno besedo,

poiščem in vzamem jo, čeprav je slaba in mi ne ugaja; storim to, da sicer ne mudim časa in da se ujemam z drugimi, ki najbrže delajo prav tako, jemljóč isto besedo. Ako pa izraza, ki mi ga treba, nimam kje poiskati, napravim si ga v hitrici sam. Takisto mora ravnati tudi moj sosed, njegovega soseda sosed itd. Ali to je gladka pot do bujnega raznoglasja besed za iste pojme, — do negacije terminologije same. V našem pravniškem jeziku je res nesrečno število sosmiselnih besed ali sinonimov, a tega je krivo najbolj to, ker se posamezen pravnik za vsak slučaj z najboljšo voljo nima česa držati, nego si mora večkrat sam ustvariti značilo, različno od doslej dane in znabiti jako razširjene besede, katera pa njemu ni bila znana. Število sinonimov, katere najmanj trpí pravniški jezik, dá se znatno zmanjšati jedino le s kolikor moči obsežno zbirko pravniških besed. Takšna zbirka bila bi torej učni pripomoček, a ob jednom pomagala bi svojim besedam do tehnične veljave, jeziku do stalne terminologije. Oboje je pogoj, brez katerega ne more narodu dobro oživeti pravna znanost, niti po obliki napredovati pravniška služba.

Naše društvo „Pravnik“ sedaj deluje, da dobimo v kratkem zbirko pravniških besed, ki bode urejena po slovarskih načelih. Znabiti kedo poreče, da društvu ne pristojá dotična avtoriteta. Mi sicer mislimo, da je naposled vnanja cena dela venderle zavisna od notranje njegove vrednosti, da bode društvena zbirka, če bode kaj vredna, imela tudi svojo posebno veljavo. Ali ne glede na to bode nam potrebna in koristna, ker uže to, da sploh zbirke ni, je hud nedostatek razmer, kakor smo si usodili zgoraj razmišljevati. Terminologijska zbirka iz l. 1853 gotovo ni kaj prida za sedanje stanje našega pisnega jezika, a vender še vedno radi segamo po njej, ako jo iz težka imamo, ker mislimo, da najdemo v njej, česar v trenutku potrebujemo. Kolikor sploh imamo jednotne in dosledne terminologije, gre večjidel izvajati iz rabe te stare zbirke, če tudi smo glede tega ali onega njenega izraza uže dolgo uverjeni, da bi ga kazalo nadomestiti z boljšim. Tako bode tudi nameravana nova zbirka praktično učílo specijalnih izrazov in gotova podstava doslednemu izraževanju. Da bode kolikor moči popolna, to obeta nam način, po katerem se pripravíja gradívo za novo zbirko. Ako se vestno izpiše vse spe-

cijalno iz državnih in deželnih zakonikov in iz starejših propisov, onda bode gotovo moči sestaviti zbirko, ki bode služila navedeni smeri.

Vender pa to ne more biti jedini namen društvenemu podjetju. Pri tej priliki bode treba zbrano gradivo tudi preiskati in premisliti. Zadnji čas je in sedaj znabiti tudi najboljša prilika, da se slovenska pravna teminologija znanostno presodi in znanostno dovrši. Naš pravniški jezik biti mora jezik narodovega jezika in vredna posoda našega prava. To bodi skrb vseh resnih slovenskih pravnikov. O tem prihodnjič.

Dr. Majaron.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Zahteva, da je odstopiti v porabo prepuščene parcele, predmet je lastninski tožbi po smislu § 369. obč. drž. zak., a ne tožbi po § 1435. obč. drž. zak.

(Dalje in konec.)

Višje dež. sodišče v Gr. pre naredilo je razsodbo prvega sodišča in razsodilo dne 12. junija 1889, št. 4991, da ostane navedeni svet tožencu.

Razlogi:

Tožba ta je po svoji poglobitvi vsebini lastninska tožba. To pa ne izhaja le iz tožbine zahteve, katera teži najprvo na pripoznanje lastninske pravice do treh zemljiških parcel in na njih odstop v knjižno in fizično posest; nego izhaja to iz vsega, kakor se je viedla in kar je trdila tožiteljica v sporu; izhaja to tudi iz tega, da si je tožiteljica lastila lastninske pravice do zadevnih parcel uže pri sestavljanji novih zemljiških knjig za kat. občino Str. in pozneje v popravnem postopanju, da pa je toženec tej zahtevi protivil se, in da je tožiteljico naposled z njeno dotično zahtevo odlok mest. del. okr. sodišča v Lj. z dne 18. junija 1886, št. 10921, zavrnil na redno pravdo, katero je tudi z današnjo tožbo pričela. Priznava pa to tožiteljica v apelacijskem odgovoru tudi izrecno sama.

Kedor se lastninske tožbe loti, dokazati mora po § 369. obč. drž. zak., da ima toženec stvar, za katero se toži, v svoji oblasti in da je ta stvar tožiteljeva last. Da ima toženec prepirne nepremičnine v svoji oblasti, to se ne prereka; ni pa tožiteljica mogla dokazati svoje lastninske pravice do njih.

Kot dotična dokazila bilo bi moči v čislih imeti pogodbo v G ad I (Robotabolitions- und Mayerschaftszerstücklungsvertrag), zakupni zapisnik J ad I, dražbeni zapisnik K ad I in priznanje, katero je bajé toženec storil pri sestavljanji zemljiških knjig. Iz pogodbe o odpravi tlake G ad I izhaja zgolj toliko, da so nekateri županje grajščine Z.-ške uže isti čas uživali zemljišča in jim je zato bilo zvrševati določena opravila. Katera so bila ta zemljišča in so li bila last verskega zaklada, — kajti samo njega je moči kot pravno osebo, to je glavo imovinskih pravic v pošteveh jemati, ne pa domene Z.-ške, katera je le predmet verskozakladne imovine — tega ne dokazuje ta listina v nikakem pogledu. Ako bi tudi hotel kedo iz te pogodbe izvajati, da je uprav verski zaklad županom svoje domene Z.-ške prepustil ta zemljišča, to vender še ne dokazuje, da so bila zemljišča v pravni lasti verskega zaklada. Pravica in možnost, razpolagati s stvarjo, je prav tako posledica posestni, kakor lastninski pravici (§§ 329. in 354. obč. drž. zak.). Ako je kedaj kedo s stvarjo razpolagal, to še nikakor ne dokazuje, da je njen lastnik, nego dokazati je način pridobitve po smislu državljanskega prava (§ 380. obč. drž. zak.). Tega pa tožiteljica gledé na prepirne parcele ni storila, niti skušala storiti. Le trditi hoče, ali vsaj vidi se jej samo po sebi umevno, da so prepirne parcele celokupen del verskozakladne domene Z.-ške, dokazala pa tega ni. Zgolj to, da se prepirne parcele od te domene knjižno niso odpisale, še ne dokazuje, da so bile sploh kedaj del domene. Le ako bi to poslednje bilo izpričano, potem bilo bi ono pomenljivo in le tedaj bi bilo dokazano, da so te parcele še vedno del deželnoknjižne skupine »Z.-ška grajščina«. Ker pa to toženec prereka, ne smé se smatrati resničnim (§ 104. obč. sod. r.).

Še dokaj manj sta pa zapisnika J in K ad I sposobna, da bi dokazala last tožiteljice, in sicer iz razlogov, ravnokar v pretres vzetih.

A tudi v izjavi toženčevi pri sestavljanji novih zemljiških knjig (zapisnik z dné 21. junija 1884 A ad I) ni najti takšnega do-

kaza. V njej toženec zgol priznava, da so njegovi prejšnji posestniki prejeli prepirne parcele od grajščine Z.-ške v nagrado za svoje poslovanje in smatrali ter posedovali jih vedno kot pritiklino svojega dednega posestva. Da bi pa te nepremičnine bile, četudi le ta čas, ko so bile njegovim prednikom izročene, last verskega zaklada, tega priznanja ni najti v njegovi izjavi. Le-ta torej ne more oprostiti tožiteljice, da dokaže svojo lastninsko pravico po smislu § 369. obč. drž. zak.

Po tem takem ni dokaza, da so bile županjice v obč. last verskega zaklada. Še manj ga je pa gledé na danes prepirne parcele. Toženec zanika, da spadajo te parcele k onim zemljiščem, katera imajo v mislih: točka 6. v pogodbi o odpravi tlake G ad I in zapisnika J in K ad I. Tožiteljica pa tega ni dokazala. Dasi je toženec v A ad I priznal, da so njegovi prejšnji posestniki sporne parcele svoje dni prejeli od domene — prav verskega zaklada Z.-škega —, s tem še nikakor ni priznано, da so parcele spadale k onim in takim zemljiščem, katera méni točka 6. navedene pogodbe in ki jih je pozneje za francoske vlade državna uprava v zakup dajala. Tožiteljica sicer pravi, da mora zanikajoči toženec najprvo dokazati, je li bilo še kaj drugih županjic, ne pomisli pa, da ni tožencu v navzočinem sporu ničesar dokazati, nego je le ona obvezana to storiti po načelu: »actori incumbit probatio«, toženec pa se zgol zanikajoč brani, da se nič ne smatra resničnim, kar ni po sodnem redu dokazano. Tudi to, da je po dražbenem zapisniku K ad I prejšnji posestnik Ivan L. nekaj takih županjic v zakup vzel, ne more ustanoviti gorenjega dokaza, kajti toženec je izrecno zanikal, da bi spadale prepirne parcele k onim, katere ima navedeni dražbeni zapisnik v mislih.

Tožiteljica torej ne more naslova in načina pridobitve izkazati. Toda oboje pa je pri toženci. Tožiteljica mora sama priznati, da sta parceli 516 in 897 uže blizo od leta 1761 vknjiženi kot del dedne nepremičnine toženčeve pod urb. št. 50 in 51 pri grajščini Z.-ški. To nepremičnino pa je toženec — in tega tožiteljica ne pobija — s pogodbo z dné 16. maja 1868 od svojega knjižnega prednika si pridobil, v posest vzel in tudi je kot njen lastnik vknjižen. Gledé na parceli 516 in 897 nahaja se naslov toženčev uže v tej izročilni pogodbi. Poleg tega sklical se je toženec tudi na 40-letno priposestovanje. Da so toženec in prejšnji mu posestniki navedene

dedne nepremičnine dalj nego 40 let nazaj od dne, ko se je tožba vložila, posedovali in uživali, temu ni treba dokaza. To priznava tožiteljica sama v vseh svojih govorih, in celo podstava tej tožbi je to, da je parcele prejšnjim posestnikom toženčevim versko-zakladna domena Z.-ška uže pred več nego 100 leti izročila v uživanje. Vpraša se le, je li tu tudi vse drugo, česar treba v priposestovanje. Tožiteljica to zanika gledé na določbo § 1462. obč. drž. zak., da rečij, danih v uživanje, ne morejo niti uživatelji niti njih dediči nikedar priposestovati. To zakonovo določbo bi pa bilo tu le tedaj moči uporabljati, ako bi bilo dokazano, da so bile prepirne parcele po smislu tožiteljčine trditve prednikom toženčevim izročene le za čas določenega poslovanja. Tega pa, kakor prej izkazano, ni nikakor moči imeti dokazanim. Pogodba o odpravi tlake in zapisnika J in K ad I utegnila bi pač dokazati, da je pred več nego 100 leti grajščinskim županom grajščina Z.-ška izročila zemljišča v užitek za določeno poslovanje; da pa so tudi uprav denašnje prepirne parcele pod istimi pogoji prišle do prednikov toženčevih, tega po navedenih listinah ni moči smatrati dokazanim, ker toženec zanika, da bi sosebno zapisnika J in K ad I tudi obsegala prepirne parcele. Tudi v A ad I tega toženec ni priznal. Udal se je le toliko, da so njegovi predniki kot župani prepirne parcele od grajščine Z.-ške prejeli kot nagrado za svoje poslovanje. To pa se lahko tudi po smislu toženčevem tolmači, da je bila ta nagrada prejeta za uže dovršeno poslovanje. Protivno bi se dalo le tačas misliti, ako bi bilo dokazano, da so posestniki pred tožencem tudi še potem, prejemši zemljišča, grajščini poslovali in sicer uprav za prepuščeni jim užitek. Tega pa, ako tudi toženec odločno zanika, tožiteljica ni dokazala. Nikakor pa ni toženec priznal, da je grajščina prepirne parcele prepustila le v uživanje in si torej pridržala njihovo last. Ako bi kedo tudi hotel dokazanim smatrati, da so predniki toženčevi tudi še potem, prejemši prepirne nepremičnine, grajščini poslovali, vender bi še s tem nikakor ne bilo dokazano, da je bila grajščina pogojno upravičena, znova polastiti se teh nepremičnin, ako poslovanje preneha. Po mislih tožiteljčinih sicer naj toženec, ako hoče izključiti uporabo §-a 1462. obč. drž. zak., dokaže, da so njegovi predniki sporni predmet dobili od grajščine v last. Ta misel pa je protivna določbi §-a 1477. obč. drž. zak., da temu, kdor snuje priposestovanje iz 30- ali 40-letne dobe, ni treba

izkazati pravnega naslova, in da le takrat tudi ta daljša doba ne ustanavlja priposestovanja, ako se zoper njega dokaže nepoštenost posesti. Pretehtati je nadalje, da je po smislu zemljejknjižnega izpiska L ad I uže Matija L. prišel po izročilni pogodbi, ne pa po dedni pravici v posest dedne nepremičnine in da bi njemu in njegovim dedičem le tačas določba § a 1462. obč. drž. zak. priposestovati zabranjevala, ako bi bilo dokazano, da je stopil gledé prepirnih parcel v isto pravno razmerje, kakeršno trdi tožiteljica. A tudi tega tožiteljica ni dokazala. Tudi nadalnje, na § 1462. obč. drž. zak. se opirajoče izvajanje tožiteljčino, da toženec zaradi tega ni mogel priposestovati, ker je njegov posestni prednik Ivan L. leta 1812 prepirne parcele na 3 leta v zakup vzel, je tu brezuspešno, ker toženec zanika, dokazano pa ni, da pri parcelah, navedenih v dražbenem zapisniku K ad I. točke 25, 26 in 27, gre za denašnje prepirne predmete. Ako bi tudi bilo moči smatrati to dokazanim, moralo bi biti tudi dokazano, da sta Matija L., ki je prevzel dedne nepremičnine po izročilni pogodbi z dne 10. novembra 1815, in njegov naslednik v posestvu istega imena, ki jo je prejel s pogodbo z dné 17. aprila 1837, znala to zakupno razmerje in torej bila gledé na prepirne parcele nepoštena posestnika; za to pa tožiteljica dokaza niti ni ponudila. Vse, kar se je povedalo, velja tudi za parcelo 222 kat. obč. Gr. Iz tega pa izhaja, da ima toženec gledé na vse tri prepirne parcele naslov priposestovanja. Kolikor se tožbina zahteva tiče lastninske pravice do prepirnih parcel, bilo bi jo torej celo tedaj odbiti, ako bi bila tožiteljica dokazati mogla, da je bila lastnica zemljišč oni čas, ko so bila prepuščena posestnim prednikom toženčevim, ali pa šele za časa dražbe dné 13. aprila 1812; tem bolj bilo je tožbino zahtevu odbiti, ker tožiteljica tega ni dokazala. Ako se naposled še oziramo na opomnjo tožiteljčino, da je bilo priposestovanje poprej, predno je bilo podložništvo odpravljeno z najv. odločbo z dné 7. septembra 1848 in ces. pat. z dné 4. sušca 1849, pravno izključeno, ker tožiteljica poprej ni mogla zvrševati svoje pogojne pravice do povratnega pripada, — onda je omeniti toliko, da ta misel nima v zakonu nikake podstave, kajti, dasi ima po § 1478. obč. drž. zak. vsako priposestovanje v sebi tudi zastarjenje, to vendar gre tukaj za povse različni pravici, in sicer na jedni strani za stvarno, namreč last, na drugi strani pa za obvezno pravico, a ti pravici nista med seboj v takem vzajemnem razmerji,

da bi priposestovanje jedne pravice bilo zavisno od zastarenja druge.

Po vsem tem je le še preudariti, ali ni tožiteljici, dasi je s svojo lastninsko zahtevo propadla, vendar le dodeliti, da se jej odstopijo prepirne parcele v posest in užitek, česar tudi zahteva. Ta zahteva bila bi pa le tedaj osnovana, ako bi se bile te nepremičnine posestnim prednikom toženčevim izročile svoje dni pod pogoji, katere trdi tožiteljica, dalje, ako bi bil toženec v to obvezno razmerje izrecno ali molče vstopil in naposled, ako ne bi bil toženec si zadobil krepkejše pravice. A nobena teh okolnostij ni dana v tem slučaju. Tožiteljica ni niti dokazala dotičnih pogodbenih določeb, niti ni trdila, da je toženec vánje vstopil. Poleg tega se je pa tudi pokazalo, da je toženec priposestvoval si last spornega predmeta. Zaradi tega se tudi temu delu zahteve ni moglo ugoditi.

Najvišje sodišče je potrdilo razsodbo druge inštanace z odločbo z dné 3. januvarija 1890, št. 13490, in dodalo nastopne razloge:

Razsodba druge inštanace je potrjena iz istih njenih razlogov, prikladnih danemu položaju in zakonu. Revizijska pritožba sedaj trdi, da je po priznanji toženčevem v zapisniku A ad I dokazano, da so posestni predniki toženčevi od domene Z.-ške prejeli pred več nego 100 leti tri prepirne parcele kot župani v nagrado svojega poslovanja, da so jih vedno smatrali in posedovali kot pritkline toženčeve nepremičnine, — da to priznanje člen šesti pogodbe o odpravi tlake G ad I in izpovedba priče Jožeta K. potrjujeta in ob jednom tudi tako dopolnjujeta, da je bila prepirne tri parcele vaškim županom domena Z.-ška prepustila kot nagrado za zvesto in obče koristno izpolnjevanje dolžnostij županskih; bilo bi torej po §-u 107, oziroma §-u 110. obč. sod. r. s priznanjem toženčevim dokazano, da so bile dotične tri parcele del verskozakladne domene Z.-ške, torej vsaj nekedaj njena last. Te trditve pa niso osnovane, kajti v navedenem zapisniku priznaje toženec le to, da so njegovi predniki prejeli prepirne parcele od grajščine Z.-ške v nagrado svojega poslovanja in da so jih vedno smatrali in posedovali kot pritkline svoje dedne nepremičnine. Ni pa v tej izjavi priznanja, da so bile kedaj te nepremičnine v lasti verskega zaklada, če tudi le tačas, ko so se predniku njegovemu izročile. Iz pogodbe o odpravi tlake z dné 26. avgusta 1785 izhaja le toliko, da so županje graj-

ščine Z.-ške uže isti čas uživali zemljišča in da jim je zato bilo opravljati določene posle; katera pa so bila ta zemljišča, sosebno so li to bile danes prepirne parcele in so li bila zemljišča last verskega zaklada, tega ne pojasnjuje listina. Priča Jože K. izjavlja le, da je leta 1834 in 1835 pri Matiji L., predniku toženčevem, služil, isti čas gospodarju zemljišča »županjice« kosil in zvedel od gospodarja, da je ta zemljišča prejel od grajščine Z.-ške v užitek kot nagrado za županovanje. Ta izjava pa je brez pomena, nekaj, ker ni jasno, govori li priča o prepirnih parcelah, nekaj, ker ta priča ni oseba, kateri je do tega, da zve resnico (§ 110. obč. sod. r.). Brez pomena sta tudi dražbena zapisnika J in K, ker iz njih ni posneti, da so bile prepirne tri parcele št. 516 (travnik) in št. 897 (njiva) kat. obč. Str. in št. 222 (travnik) kat. obč. Gr. na dražbi oddane v zakupno uživanje. Ker torej tožiteljica lasti do navedenih parcel ni dokazala, bilo je potrditi razsodbo druge inštanice.

b) 1. Po doteklem ediktalnem roku niso več c. kr. avstrijska sodišča pristojna skrbeti za zavarovanje neoglašanih tirjatev — 2. Določilo v koranu: „državljeni tujih dvorov nikakor ne smejo dobiti dedščin in volil po turških podanikih“, razprostira se zgol na sovražnike turškega cesarstva.

Turški podanik I. G. umrl je v Trstu dne 14. novembra 1887. l. s pismeno poslednjo voljo, v kateri je imenoval svojim naslednikom svojega sinovca M. G. v Benedkah in naklonil kaj lepa volila raznim fizičnim in jurističnim osebam v vkupnem znesku 209.008 gold. Dovršivši ediktalno postopanje po smislu §§ 139, 142. ces. pat. z dne 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak., odstopi mest. del. sodišče Tržaško dne 29. sept. 1888. l. pod št. 28585 vse zapuščinske spise po imenovanem pokojniku otomanskemu gener. konzulatu v Trstu ter mu dá v razpolaganje vso njegovo zapuščino, sestojeko od gotovih denarjev, javnih obveznic, dragocenostij in drugih premičnin, kar je vse imela v rokah Tržaška trgovska firma I. G. Sk.

Legatarji, da bi dobili svoja volila, obrnili so se do uže omejenega konzulata, ali ničesar niso pri njem opravili, kajti po določilu korana, (omenjenem v dvor. dekretu z 11. julija 1761 in

23. decembra 1775. l. in prinešenem v dvor. dekretu z 10. julija 1840. l., št. 453 zb. pr. zak.) ne smejo podaniki tujih držav nikakor ne dobiti dedščin in volil po turških podanikih. V teh neprijetnih razmerah zatekli so se legatarji, med njimi tudi grška vlada v Atenah, k sodišču proseč, da se jim v varnost njih legatov dovoli prepoved premičnin, spadajočih k le-tej zapuščini Mestno deleg. sodišče v T., ne več kot zapuščinsko, nego kot sodeče oblastvo, ustreže tej prošnji glede na določilo §-a 46. ces. pat. z dne 20. novembra 1852. l., št. 251 drž. zak., in zato, ker so tirjatve prositeljev dokazane s pismeno oporoko zapustnika I. G.; ker so premičnine te zapuščine, ki jo podeduje M. G., še vedno v rokah Tržaške firme I. G. Sk. in ker dedič M. G. nima drugih dovoljnih plačil ter vrhu tega prebiva v inozemstvu, tako da so tirjatve prositeljev v nevarnosti, — ker se torej tu stekajo po smislu §§ 283. in 284. obč. sod. r. vsi trije pogoji, da je dovoliti prepoved. — Sodišče je o tej prepovedi z dne 15. februarja 1889. l., št. 5047 obvestilo tudi otomanski konzulat v Trstu.

Legatarji so na to pri deželnem sodišči Tržaškem vložili tožbo na opravičenje prepovedi in na podlogi odnosne razsodbe z dne 21. avgusta 1889, št. 5929 dovolilo je sodišče eksekucijo ter z odlokom z dne 20. sept. 1889, št. 6872 naložilo imetniku zapuščine I. G. Sk., da plača prositeljem volila, katera jim je pokojni I. G. naklonil in jih je razsodba priznala.

Ko je I. G. Sk. temu nalogu zadostil, pritožil se je otomanski konzulat neposredno pri Primorskem višjem dež. sodišči in le-tó je slučaj, zazrši v njem kompetenčni konflikt med c. kr. avstrijskim sodiščem in sodno oblastjo inozemske države, odstopilo po §-u 4. ces. pat. z dne 20. novembra 1852. l., št. 251 drž. zak., pòtem c. kr. najvišjega sodišča c. kr. pravosodnemu ministertvu v presojo.

Najvišje sodišče je podalo mnenje: C. kr. mestno del. okr. sodišče Tržaško je neopravičeno rešilo stvar prošnje za dovolitev prepovedi, kajti razvidi se iz določeb §§ 137, 138, 139 ces. pat. z dne 9. avgusta 1854, št. 208 drž. zak., da veže c. kr. avstrijska sodišča dolžnost, skrbeti za zavarovanje tirjatev samó onih dedičev, volilojemnikov in upnikov, ki so tirjatve svoje oglasili v ediktalnem roku in sicer dotlej, dokler ni bila zapuščina izročena kompetentnemu inozemskemu oblastvu. V tem slučaju tirjatve pro-

siteljev niso bile oglašene v ediktalnem roku: uže sklepom z 29. septembra 1888. l., št. 28585 bila je postavljena vsa zapuščina rajnega I. G. imp. otomanskemu vel. konzulatu v svobodno njegovo razpolaganje in komaj dne 15. februarija 1889. l., torej skoraj pet mesecev pozneje bila je vložena prošnja za dovolitev prepovedi.⁶

Na podlogi tega mnenja izreklo je pravosodno ministerstvo dne 19. novembra 1889. l. pod št. 21221: a) c. kr. avstrijska sodišča so nekompetentna razpolagati z zapuščino otomanskega državljana I. G.; b) priznava se kompetentnim imp. otomansko sodstvo, da razpolaga z le-tó zapuščino; c) nalaga se c. kr. Primorskemu viš. dež. sodišču, naj potrebno ukrene, da se postavi izven tožbe imp. otomanski gen. konzulat.

Po tem nalogu je višje deželno sodišče dne 22. nov. 1889. l. pod št. 4537 razrešilo in ničevimi proglasilo: a) prepoved mest. del. okr. sodišča Tržaškega z dne 15. febr. 1889, št. 5047; b) rabsodbo deželnega sodišča Tržaškega z dne 21. avg. 1889, št. 5929; c) njegov odlok z 20. sept. 1889, št. 6872, in zvršeno eksekucijo. — Dne 12. decembra istega leta pod št. 4797 je nadalje zaukazalo mest. deleg. okraj. sodišču Tržaškemu, naj ukrene, da se neutegoma izroči otomanskemu gen. konzulatu vsa zapuščina rajnega I. G., popisana v sodnem inventarju.

Zvršujoč ta ukaz je okrajno sodišče z odlokom z dne 18. dec. 1889, št. 37722, trgovski firmi I. P. Sk. naložilo, da položi med sodne depozite vse denarne vrednosti, kolikor jih še ima iz zapuščine rajnega I. G. v svojih rokah, a dobivši potrebne spise je potem z odlokom 7. jan. 1890, št. 800 tudi naložilo vsem volilojemnikom, da morajo v sodišče dovesti pod silo v osmih dneh ves denar in vso denarno vrednost, katero so prejeli na podlogi rabsodbe deželnega sodišča.

Volilojemniki so zoper ta odlok vložili rekurz, a višje dež. sodišče jim ga je odbilo.

Na njih izvenredni rekurz je pa najvišje sodišče z rešilom z dne 4. junija 1890, št. 4778 nekaj odbijajoč, nekaj pa odobrujoč to-le izreklo za pravo: 1.) Sodišče prve inštanice mora neutegoma izročiti imp. otomanskemu gen. konzulatu stvari zapuščine rajnega I. G., kolikor jih je v sodni shrambi; 2.) sedanjim imetnikom zapuščinskih stvari se nalaga, da jih izroče kolikor jih uže niso položili v sodno shrambo, konzulatu, kedar tó zahteva;

3.) razrešuje nalog, dan volilojemnikom, da morajo položiti v sodišče zapuščinske vrednosti, katere so jim uže izročene bile.

Razlogi: Kar je storilo prvo sodišče, ko je postavilo imp. otomanskemu gen. konzulatu v razpolaganje zapuščino I. G., ne da bi ob enem poskrbelo bilo njeno dejansko izročenje, ni bilo nikakor popolno. Sodišče pač mora izročiti vsak čas brez odloga samo tiste zapuščinske stvari, katere so prišle po zakonitih odredbah v njegovo shrambo, ni pa upravičeno, četudi zahteva to konzulat, nalagati, da se dene dedščina v sodno shrambo tudi tedaj, kedar ostanejo zapuščinske stvari po zakonitih odločbah v rokah upravičencev. V slučajih take vrste nimajo c. kr. avstrijska sodišča nobene druge dolžnosti, razun naložiti imetnikom zapuščinskih stvarij, da jih izroče upravičencu. Tukaj se bode tem imetnikom odgovarjati pred imp. otomanskim gen. konzulatom, kako so ravnali z zapuščino, a avstrijska sodišča ni, da bi posredovala v sporih kakeršnih koli napominane zapuščine. Tudi niso poklicana ovrgavati uplačil, ker ne glede na to, da se tukaj upleta nekako tudi vprašanje o pravicah, katere je ščititi bilo uradoma, bilo bi le po završeni pravdi moči soditi upravičenost teh uplačil in, ali so bila po zakonu.

V tem času je pa porta z ukrepom, storjenim pod diplomatskimi vplivi v Carigradu dne 12. junija 1890, št. 97320-107, in priobčenim pôtém otom. konzulata v Trstu sodišču z dopisom 19. junija 1890, št. 303-11 priznala, da se zgoraj navedeno ustanovilo korana razprostira samo na sovražnike turškega cesarstva, da je pa prav zategadelj pravoveljavna v vsem obsegu pismena oporoka rajnega Turka I. G.; upravičila je tudi mest. del. okr. sodišče Tržaško, da izroči vso zadevno zapuščino upravičencem, odbivši pisarske pristojbine v znesku tisoč in nekaj goldinarjev.

T.

c) Morajo li vsi zastopniki še neprisojene zapuščine storiti naloženo glavno prisego, mari je dovolj, ako jeden ali nekateri prisežejo?

A. B. je tožila zapuščino Ivana R., katero so zastopali oglašeni dediči M. R., J. R., A. R. in nedoletni Josip R. V tožbi pravi, da je l. 1881. v okrajno hranilnico I. vložila vsega vkupe 100 gld.,

da je to svojo gotovino posodila Ivanu R., sedaj uže pokojnemu, izročila mu knjižico, da bi si iz rečene hranilnice ta denar vzel, da je Ivan R. tudi res vseh 100 gld. dne 30. majnika 1881 iz hranilnice dobil, da pa njej pozneje tega ni vrnil. V dokaz tega navedla je zastopnika hranilnice, K. O. in I. P. kot priči in pa zavračno glavno prisego, naloživši jo vsem toženim dedičem. Priči sta sicer potrdili, da se je začetkom leta 1881. na ime tožiteljčino naložilo v hranilnico I. po manjših zneskih 100 gld., in da je nekedo dne 30. maja 1881 ves ta vlog zopet vzel iz hranilnice, nista pa znala, kedo je tu vlagal, a kedo vunkaj vzel.

Prva inštanca je odbila tožbo, navedši v razlogih, da se dokaz s pričama ni obnesel, a da zavračne, tožencem naložene prisega ni dopustiti, ker je med dediči tudi nedoletni Josip R., kateri še danes nima 14 let in bi on moral prisego vrniti, tako pa bil ob pravico, katera v pravdi pristojna strankam, da morejo prisego vrniti.

Višje dež. sodišče je prvosodno razsodbo premenilo in ugodilo tožbi, ako tožiteljica stori o zgoraj navedenem faktu glavno prisego, katero so jej toženci po protestu vrnili. Razlogi: Tožena zapuščina, ki jo zastopajo oglašeni dediči, je zanikala, da bi bila tožiteljica vložila denar v rečeno hranilnico, da bi bila ona ves ta vlòg 100 gld. posodila umrlemu Ivanu R., dala mu svojo hranilnično knjižico in da je Ivan R. ves ta denar vzel iz hranilnice dne 31. majnika 1881. Priči o tem tega ne znata, a drug dokaz o teh okolnostih ni bil ponuden, razven glavne prisega, ki je bila naložena oglašenim dedičem tožene zapuščine in so jo ti dediči vrnili. Zategadelj je bilo spoznati na to vrneno prisego po §-u 36. sum. patenta. Zoper dopuščenje te prisega se toženci neosnovano upirajo, kajti okolnosti, za katere naj prisega dokaz podá, niso takšne, da bi o njih oglašeni dediči ničesar ne bili mogli doznati, saj so sami udali se, da so zapustnika Ivana R., svojega očeta, večkrat obiskali. Sicer pa se toženci kot oglašeni dediči pravdajo za-se in zatorej jim je smeti po § 207. obč. sod. r. nalagati tudi prisego o dejanjih tretjih oseb, nadalje sta priči izpovedala se, da se je vlágalo v hranilnico na tožiteljčino ime, in podpirata tako trdítve tožiteljčine. Ako je jeden od oglašenih dedičev nedoleten, to ne more braniti, da bi tožiteljica ne dosegla svoje zahteve, sicer pa so toženci glavno prisego izrecno vrnili. Če torej tožiteljica, položivši to prisego,

dokaže, da je ona Ivanu R. res posodila 100 gld., onda je toženo njegovo zapuščino po oglašanih dedičih obsoditi, da mora plačati ta dolg, ker ni bilo niti trditve niti dokaza, da bi bil Ivan R. ta dolg poplačal (§§ 547, 548, 983, 1333 in 1334 obč. drž. zak.).

Najvišje sodišče je z odločbo z dne 1. majnika 1890, št. 3877, potrdilo drugo rzsodbo iz naslednjih razlogov: Odločilno je tu vprašanje, ali je vsem zastopnikom doslej neprisojene zapuščine storiti naloženo prisego, ali pa je dovolj, če le jeden ali nekoliko dedičev stori naloženo glavno prisego s popolnim pravnim učinkom za toženo zapuščino. Občni sodni red nima za to vprašanje nikakega določila; tudi iz zakonovih propisov o dednem pravu ne izhaja nikak prem odgovor na to vprašanje. Dejanske razmere zapuščine, katera kot sporna stranka nastopa, se lahko tako različno zapletajo, da ne kaže onega pravnega vprašanja odgovarjati vseobče in za vse primere. Dovolj je uže, če se opozarja na to, da so včasih lahko vsi dediči zmožni prisegati, včasih pa so naopak vsi nezmožni, nadalje da tu znabiti živi jeden izmed dedičev v tako tesnih osebnih odnošajih z nasprotnikom v pravdi, da je zadržanje tega jednega sodediča očitno lahko na kvar ostalim sodedičem. Odtod torej izhaja, da je treba po svojih okolnostih pravnega slučaja preudariti, je li zahtevati, naj prisežejo vsi sodediči, ali jeden ali nekateri izmed njih. V tej pravdi so izmed štirih zastopnikov tožene zapuščine trije zmožni prisege in le četrti zastopnik je ni zmožen. Uprav zmožni dediči so lahko kot otroci zapustnikovi spoznavali imovinske razmere zapustnikove, kakor tudi imovino tožiteljice, katera je tožencu gospodinila; potem izhaja iz izpovedij prič, da tist denar, ki je označen kot posojilo, ni bil vložen v hranilnico na ime toženega zapustnika, in po vsem tem je soditi, da je moči pripustiti naloženo prisego doletnim dedičem kot zastopnikom zapuščine.

d) K razlági §-a 56. sum. pat. in § 259. obč. sod. r.

Tožena Josipina M. vložila je na podlogi rzsodbe prve inštanice, s katero je bila odbita tožba Franca P., prošnjo za eksek. rubežen premičnin v varnost sodnih stroškov 79 gold. 58 kr.

Prvo sodišče ugodí tej prošnji.

Na pritožbo eksekutov pa je premenilo višje dež. sodišče pravosodni odlok ter odbilo prošnjo, zavrglo ob jednem izvršeno eksekucijo varnostno ter ukazalo okraj. sodišču, naj, kakor hitro zadobi višjesodna odločba pravno moč, zaznamuje v zapisniku rubežni, da izvršena eksekucija ni upravičena bila. Razlogi: Ta pravda je tekla po propisih sumarnega postopanja, a v tem postopanju je smeti dovoliti po posebnem propisu §a 56. sum. pat. varnostno eksekucijo samo zoper toženca, ako se on proti odločbi, obsojujoči ga v brezpogojeno plačilo, pritoži do višje inštanice; zoper tožitelja v obče pa ni moči vršiti takšne rubežni za sodne stroške, prisojene drugi stranki, nego treba je čakati, da odločba, na katero je šla pritožba, zadobi pravno moč.

Na revizijsko pritožbo izvršiteljice premenilo je najvišje sodišče to odločbo druge inštanice z odločbo z 10. januarija 1890, št. 15034, obnovivši odlok prve inštanice, in sicer zategadelj, ker § 56 dv. dekr. z dne 24. okt. 1845, št. 906 zb. prav. zak. vkupe s § 7. istega dekr. v sumarnem postopanju ne izključuje §a 259. obč. sod. r., zbok katerega tudi tožencu, ako v pravdi zmaga, pristojna pravica prositi eksekucije za stroške, katere mu je prva inštanca prisodila, in ker izvrševanje te pravice ne zavisí od pogojev, pod katerimi je moči uporabljati § 406. obč. sod. r.; tudi toženec torej lahko za sodne stroške, prisojene mu v sumarnem postopanju, prosi varnosti, kolikor to dopušča § 259. obč. sod. r.; to pa, je li smeti dovoliti prošeno eksekucijo, zavisno je od važnosti prepirne stvari, nikoli pa od imovinskih razmer stranke, katera je izgubila; naposled mora tirjatelj dolga gledati, da varnost dobí.

e) K pravnemu pomenu zemljeknjižne mape.

C. kr. najvišje sodišče je v lastninski pravdi I. P. proti K. N. z razsodbo z dne 16. januarija 1889 premenilo izrek višjega deželnega sodišča v Gr. ter potrdilo razsodbo prvega sodnika iz sledečih razlogov, ki celo stvar temeljito razjasnijo:

Jedro tožiteljeve zahteve je, da se določi, oziroma potrdi meja med njegovo parcelo 99 in toženčevo parcelo 100 kat. obč. Javorje — ter trdi tožitelj, da je prava meja ravna črta med pripoznanima mejnikoma *a* in *b* obrisa, priloženega pravdi.

Toženec prereka ter trdi, da meja a-b ni ravna črta, nego da se meja a-c-b v sredi skrivi proti tožiteljevi parceli 99, kar tudi bajè narava potrjuje, ker seže toženčev travnik uprav do te črte.

Po tem takem si svojita tožitelj in toženec, vsak zase, prepirni prostor a-c-b; prvi kot del parcele 99, drugi kot del parcele 100 kat. obč. Javorje. Tožitelj, ki mora sevèda dokazati istinitost svoje trditve, ponudil je dokaz po zvedencih, da je prepirni prostor a-c-b po zemljiško-knjižni mapi del parcele 99, da se ujema meja a-b z mejno črto, ki je zarisana v zemljiško-knjižni mapi, oziroma da je tudi meja po tej mapi ravna črta. Zvedenca sta vse to soglasno potrdila.

Po smislu § 852. obč. drž. zak. ima ta dokaz tudi procesualen pomen ter ga ni smeti prezirati, kakor je storilo višje deželno sodišče le zategadelj, ker ima bajè katastralna mapa, ki je bila tudi podloga zemljiško-knjižni mapi, le služiti davčnim namenom. Uže poprej ta trditve ni bila povse opravičena; še manj pa sme kot opravičena veljati sedaj, ko so se zvršile nove zemljiške knjige. Vsi zakoni in ukazi, po katerih so bili zvršeni operati popravljenega katastra, pripoznani kot podloga pri izdelovanji novih zemljiških knjig, nadalje vsi posebni propisi, po katerih se naj takoj zvršijo vse premembe pri posameznih delih stvari, v zemljiški knjigi vpisanih, tudi na mapi, da se konečno doseže popolno soglasje med obema mapama, zemljiško-knjižno in katastralno mapo med seboj na jedni strani, ter obema mapama in dejanskim posestnim stanjem na drugi strani, — dali so katastralni mapi večji pomen, nego ga je imela poprej, ter je zemljiško-knjižna mapa sedaj istinito del zemljiške knjige same in ima tudi za razsojevanje prepirnih vprašanj, ki se tičejo stvari, v zemljiški knjigi vpisanih, oni pomen, ki je sploh jedino primeren namenu javne zemljiške knjige.

Gledé na vse to je pač tožitelj dokazal, da je od njega zahtevana meja istinita ter prepirni prostor del njegove parcele; nasprotniku se pa ni posrečilo dokazati svoje trditve. Ako posamezne toženčeve priče potrjujejo, da so tožiteljevi predniki sami le uživali svoje posestvo do one meje, katero toženec zahteva ter da so njegovi (toženčevi) predniki uživali prepirni prostor, vender se lahko iz njih posname ter toženec v svojih pravnih spisih sam priznava, da tožiteljevim prednikom prava meja ni znana ni bila, da se nekateri izmed njih za mejo ni brigali niso, ter nikakor ni moči pre-

pričati se, da bi bila soseda na ta način mejo določila ter se v posesti zedinila, toženec pa zaradi tega na prepirnem posestvu izvrševal svojo posest. O priposestovanji prepirnega prostora tudi ni moči govoriti, ker toženec ni dokazal, da bi bil od svojega prednika razun parcele 100 tudi še kupil prepirni prostor in so posamezna posestna dejanja takó redka, da ni smeti trditi tridesetletne mirne posesti po smislu §§ 312. in 1493. obč. drž. zak.

Zategadelj bilo je potrditi prvega sodnika razsodbo in spoznati po tožbi, tembolj ker se tožbena zahteva na konci zvršenega dokaznega postopanja nikakor ni premenila, nego le gledé na dokaz po zvedencih primerno pojasnila in ker je dalje dopuščeno, da se tožbena zahteva ozira na pridejani obris, ako je ta le istinit, ter je moči mejno črto in prepirni prostor po obrisu v naravi posneti.

Književna poročila.

Mjesečnik pravnčkoga društva u Zagrebu prinaša razprave: V br. 8. za avgust: Sveučilišta u srednjem vieku. Dr. K. Vojnović. — Rad oko pravne terminologije. L. N. — Preslušavanje stranaka poput svjedoka. Dr. M. Bišćan. — Crtice iz financijalne judikature. S. Kocian. — V br. 9. za september: Sveučilišta u srednjem vieku (Nastavak.) Dr. K. Vojnović — Tarifa za odvjetničke tekuće poslove. — † Ivan Mažuranić. Dr. L.

Pravoslavno crkveno pravo po općim crkvenopravnim izvorima i posebnim zakonskim naredbama, koje važe u pojedinim samoupravnim crkvama, napisao dr. Nikodin Milaš, arhimandrit. Zadar, Ivan Vodicka, 1890. XVI+656. Cena 5 gld.

O tem delu je napisal obširno kritiko v zadnjem „Mjesečniku“ vseuč. prof. dr. L. Marjanović, pričenjajoč jo z naslednjim uvodom:

Kao što je početkom 13. vieka jedan Srbin (mitropolit sv. Sava Nemanjić) dao svima Slovenima istočne pravoslavne crkve slovenski zbornik kanona, tako evo u 19. vieku jedan Srbin prvi napisao i izdao prvo sistematično djelo o pravoslavnom crkvenom pravu, za koje mu želimo od srca, da ga proslavi onako, kako je ovaj zbornik Sv. Savu proslavio. G. pisac, koji je medju tim postao episkopom zadarskim, priznaje sam u pristupu poteškoće, koje je imao da svlada; sam priznaje, da o cjelom pravu pravoslavne crkve do sada nije izdano ni jedno djelo. I ja priznajem poteškoću u prosudjivanju ovoga njegovog djela, jer ne imajuć drugoga djela o istom predmetu, ne imam o čem mjeriti vrijednost njegova djela. G. pisac radio je malo ne dvie desetine godina u nauci crkvenoga prava i kao profesor i kao plodan pisac. Osobito se je bavio izvorima

crkvenoga prava i tumačenjem istih, pak se je tako malo po malo pripravo i usposobio i za ovu znamenitu radnju. Poznajuć dobar dio njegovih prijašnjih radova oko crkv. prava držao sam g. pisca od svih meni poznatih pisaca o pravosl. crkvenom pravu najsposobnijim, da napiše sustavno djelo o crkv. pravu. Drago mi je, što se nisam prevario, a drago mi je i to, što sam imao priliku odvratiti g. pisca od njegove prvobitne nakane, da napiše djelo o pravosl. crkv. pravu komparativno s pravom rimo-katoličke i protestantske crkve. Ovako bi djelo bilo mnogo obsežnije, izgubio bi se pravi pregled prava pojedine crkve, a možda se ne bi održala potpuna objektivnost, koja je u svakoj znanosti, napose u ovoj, nuždna i opravdana.

Konec kritike pa slove:

Ja za se mogu reći, da mi je ovo djelo dobro došlo. Moja škripta, po kojima sam do sada predavao pravo istočne crkve, kao da su iz ovoga djela izvadjena; ali priznajem, da ću jih moći uprav iz ovoga djela popuniti. Crkvenopravna literatura, a naša literatura napose, mora g. piscu zahvalna biti, što je toliku muku uložio, da nam predoči sliku pravnoga života ugledne istočne crkve ukupno i pojedince. Sada se nitko ne smije već ispričavati neznanjem prava ist. crkve. Evo mu dobre knjige! A presvietlomu g. piscu od srca želim, da dodje skoro u priliku, da priugotovi drugo popravljeno izdanje, ne tražeć ni najmanje od njega, da se u svem odazove mojim dobro mišljenim i posve objektivno iznesenim opaskama, već onomu, što na svom rodjenčetu tečajem vremena sam kao manjkavo ili suvišno opazio i uvidio bude.

Die oesterr.-ungarische Währung. Paul Pacher. Leipzig, 1890.

Geschichte der Volkswirtschaftslehre. Dr. J. K. Ingram (uebers. v. Roschlau). Tübingen, 1890.

Die deutsche Socialgesetzgebung. C. Bornbach. Freiburg i. B. 1890.

Zadaći i metody nauki o narodnom hozjajstve. E. Levitskij. Petrograd, 1890.

Graždanskij process. V. L. Isačenko. Petrograd, 1890.

Russkija juridičeskija drevnosti. Tom I. Territorija i naselenie. P. V. Sergejevič. Petrograd, 1890.

Russkoje ugotovnoje pravo. Posobie k lekcijam. I. Sergejevskij. Petrograd, 1890. (2. izd.)

Prawo małżeńskie katolickie z uozglednieniem prawca cywilnego w Austryi, w Prusach i w krolewstwie polskiem. Dr. Jos. Pelczar. Kraków, 1890. (3. izd.)

Drugi zjazd prawników i ekonomistów polskich i jego znaczenie. Ad. Suligowski. Varšava, 1890.

Robotnicze ustawy austriackie. Mih. Koczyński. Kraków, 1890.

Pandekta prava rzymskiego. Tom I. Dr. Ferd. Żródłowski. Lvov, 1890.

Le socialisme contemporain. Émile de Laveleye. Paris, 1890. (5. izd.)

L'État moderne et ses fonctions. Paul Leroy-Beaulieu. Paris, 1890.

Le socialisme d'État et la Réforme sociale. Cl. Janet. Paris, 1890. (2. izd.)

Les Banques populaires. Alph. Courtois. Paris, 1890.

Histoire des sources du droit Français. Origines romaines. Ad. Tardif. Paris, 1890.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko Leto 1890. (Dalje.) Kos III. Izdan in razposlan dne 1. februvarija 1890. 8. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 19. januvarija 1890 o Najvišem potrdilu sklepov deželnega zbora z dne 16. novembra 1889 o pobiranju doklad od porabljenega piva in vpijanljivih pijač v mestnih občinah Brežiški in Celjski. 9. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem dne 20. januvarija 1890, o Najvišem potrdilu sklepov deželnega zbora z dne 16., 14. in 18. novembra 1889 o pobiranju viših občinskih naklad v krajni občini St. Stefan pri Ljubnem. 10. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem dne 24. januvarija 1890, o Najvišem potrdilu sklepov deželnega zbora z dne 23. oktobra in 19. novembra 1889 o povišanju občinske doklade k državnemu užitninskemu davku od $33\frac{1}{3}$ odstotkov na 40% tov za leta 1890 do 1892 v mestu Graškem in o pobiranju davka od iztočenega piva za leto 1890 do 1892 v Brucku ob Muri. 11. Postava z dne 13. januvarija 1890 s katero se preminja postava z dne 23. decembra 1881 dež. zak. in ukazni list št. 2 de 1882, kam naj spadajo globe, prisojene radi prestopka prepisov v iztirjanju deželne naklade za iztočeno pivo in žgane vpijanljive tekočine. 12. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 24. januvarija 1890, o Najvišem potrdilu sklepa deželnega zbora o prodaji državnih papirjev iz glavnega premoženja dežele, da se dobavi denar za nakup zemljišča in za stavbo deželne hiralnice v občini Vojniku. — IV. kos. Izdan in razposlan dne 9. februvarija 1890. 13. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem dne 30. januvarija 1890 s katerim se razglaša po § 42. 3. vojniških prepisov I. del, določena osnova potovanja in delovanja za glavno novačenje leta 1890. 14. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 24. januvarija 1890, o ustanovi odgonske postaje Zidani most in opuščeni odgonske postaje Luka. 15. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 28. januvarija 1890, da se opušča cesta iz Weiza v Gleisdorf kot okrajna cesta I. vrste. — V. kos. Izdan in razposlan dne 19. februvarija 1890. 16. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem, z dne 4. februvarija 1890, o izvrševanju določil §§ 3. in 4. postave z dne 30. aprila 1870, drž. zak. št. 68, o zdravstvenih zadevah v področji občin razven deželnega glavnega mesta Gradca in mest z lastnim statutom. — VI. kos. Izdan in razposlan dne 28. februvarija 1890. 17. Postava z dne 14. januvarija 1890, veljavna za vojvodino Štajersko, o premembri §§ 7. in 11. postave z dne 18. oktobra 1883, drž. zak. in ukazni list št. 20, o porabi zasebnih žrebecv za spuščanje. 18. Postava z dne 1. februvarija 1890, veljavna za vojvodino Štajersko, o izločitvi krajne občine Wildbach iz področja okrajnega zastopa iz šolskega okraja Ščavnica in dodeljenji okrajem istega imena Lonč. (Dalje prihodnjič.)

Državni zakonik v slovenski izdaji. Kos VII. Izdan in razposlan dne 13. januvarja 1890. I. za lokalno železnico iz Išla v Salcburk s krilom v Steindorf. 16. Dodatno izrecilo k mednarodnemu dogovoru z dné 3. novembra 1881. I. gledé trtne uši (Drž. zak. št. 105. od leta 1882.). 17. Ukaz ministerstev za poljedelstvo, notranje stvari, trgovino in finance z dné 24. januvarja 1890. I. o dodatnem izrecilu z dné 15. aprila 1889. I. k mednarodnemu dogovoru gledé trtne uši z dné 3. novembra 1881. I. (Drž. zak. št. 105. od leta 1882.). 18. Razglas ministerstva za deželno bran z dné 1. februvarja 1890. I. o neki iz-

premeni v I. delu vojnih predpisov. — Kos VIII. Izdan in razposlan dné 19. februarja 1890. 19. Zakon z dné 6. januarja 1890. l. o obrani znamek. — Kos IX. Izdan in razposlan dné 28. februarja 1890. 20. Dopustilnica z dné 14. januarja 1890. l. za lokalno železnico od Schwarzenave v Bidov na Diji. 21. Ukaz finančnega ministerstva z dné 18. januarja 1890. l. o ustanovitvi davčnega in sodno-hranilnega urada v Žižkovu na Češkem. 22. Razglas finančnega ministerstva z dné 6. februarja 1890. l., da se c. k. véliki colniji v Tridentu na zimske mesece razširja oblast za denaturovanje oljčnega olja. 23. Razglas finančnega ministerstva z dné 9. februarja 1890. l. o ustanovitvi male colnije II. razreda v Stalijah (na Primorskem). 24. Razglas finančnega ministerstva z dné 12. februarja 1890. l., da sta se mala colnija II. razreda v Taufersu in colna podružnica na Trafoji pooblastili, cola prosto postopati s predposlanimi in zaposlanimi popotnimi rečmi. 25. Razglas finančnega ministerstva z dné 14. februarja 1890. l., da se c. k. mala colnija I. razreda v Risnu v Dalmaciji pooblašča, potrjevati izstop kave in žganih opojnih pijač. 26. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dné 18. februarja 1890. l. o colnem postopanju z umetno napravljenim ogljikovokislím stroncijanom. 27. Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 19. februarja 1890. l. o pričetku delovanja okrajnega sodišča v Žižkovu na Češkem. 28. Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 23. februarja 1890. l., da se vodstvo zemljiških knjig gledé izméstnega okoliša tržaškega prenaša na tamkajšnje mestnodelegovano okrajno sodišče. 29. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dné 27. februarja 1890. l., s katerim se po povodu slabe létine, ki je lanskega leta vsled suše nastala v vzhodni Galiciji, začasno ustavljajo colni postavki za neke določene vrste žita pri uvozu iz Rusije v Galicijo. — Kos X. Izdan in razposlan dné 12. marca 1890. 30. Ukaz finančnega ministerstva v porazumu sè vsemi ministerstvi z dné 21. decembra 1889. l. kako zaračunjati pri službenih potovanjih c. kr. državnih služnikov vozne cene tje in nazaj. 31. Ukaz ministerstva za deželno bran in finančnega ministerstva z dné 4. februarja 1890. l., s katerim se oznanja dodatna uvrstitev mestne občine Most v 5. razred vojaško-najmovinske tarife (Drž. zak. št. 168 od leta 1885.). 32. Razglas finančnega ministerstva z dné 18. februarja 1890. l., da se c. kr. vélika colnija II. razreda v Trutnovu pooblašča, pri vходу zacolovati stroje colno-tarifnih števílek 284. a in b in pa 284. bis. 33. Razglas finančnega ministerstva z dné 20. februarja 1890. l., da se colni podružnici s pristaniško službo v Sućurji na otoku Hvaru v Dalmaciji razširjajo pravice zacolavanja. 34. Ukaz poljedelskega ministerstva z dné 1. marca 1890. l. o prometu s korenícastimi trtami. 35. Razpis finančnega ministerstva z dné 6. marca 1890. l., da se izpreminja določilo oddelka III. A. št. 10. v pravilniku za žganje, namenjeno v davčine prosto uporabo (Priloga D k žganjarskemu izvršitvenemu predpisu v Drž. zak. št. 133. od leta 1888.). — Kos XI. Izdan in razposlan dné 18. marca 1890. 36. Razglas finančnega ministerstva z dné 21. februarja 1890. l. o ustanovitvi colne podružnice v Plansee-ji, kateri se dodeljujejo pravice male colnije II. razreda. 37. Ukaz poljedelskega ministerstva z dné 8. marca 1890. l. o ugodnostih, katere je dodeliti tístim študentom c. kr. rudarskih akademij v Ljubnu in Příbrami, ki doslužujejo prezentno službo kot enoletni prostovoljci.

38. Razpis finančnega ministerstva z dné 12. marca 1890. l. o izpremeni, oziroma dopolnitvi nekih določil v cukrarinskem izvršitvenem predpisu (Drž zak. št. 111 od leta 1888.). 39. Zakon z dné 16. marca 1890. l., kako izmeniti pet odstotkov v zlatu nesoče železnične državne zadolžnice cesaričino-Elizabetine železnice. — Kos XII. Izdan in razposlan dné 27. marca 1890. 40. Razglas ministerstva za deželno bran in finančnega ministerstva z dné 28. januarja 1890. l., s katerim se oznanja dodatna uvrstitev občine Krechów v 7. razred vojaško-najmovinske tarife (Drž. zak. št. 158 od leta 1885.). 41. Zakon z dné 11. marca 1890. l. o pristojbinskih oprostivah vsled odkupa zemljiških pravic, katere pristojé občini splétski na otoku Suleti. 42. Ukaz trgovinskega ministerstva v porazumu z ministerstvom za notranje stvari z dné 14. marca 1889. l. o uradnem poslovanji obrtno-nadzorniških asistentov. 43. Zakon z dné 15. marca 1890 l. o pogojih in dopustkih za napravo železnice iz Pořičan v Mochov in iz Brandysa na Labi v Neratovice. 44. Razglas finančnega ministerstva z dné 19. marca 1890 l. o dodelitvi dopustila za napravo in obrat javne, s prostim skladom združene skladovnice na nepremičnosti Franzensbrückenstrasse 17, ki je lastnina banke Union na Dunaji. 45. Zakon z dne 25. marca 1890. l. o nadaljnem pobiranju davkov in davščin, in pa o opravljanju državnega potroška v mesecih aprilu in maju 1890 l. — Kos XIII. Izdan in razposlan dné 29. marca 1890. 46. Razglas ministerstva za notranje stvari z dné 28. marca 1890. l. o dogovoru med avstrijsko-ogersko monarhijo in nemškimi cesarstvom z dné 12. marca 1890. l. gledé vzajemnega pripoznavanja mrliških prehodnic. — Kos XIV. Izdan in razposlan dné 1. aprila 1890. 47. Cesarski patent z dné 30. marca 1890. l., o sklicu deželnega zbora mejne grofije moravske. — Kos XV. Izdan in razposlan dné 1. aprila 1890. 48. Zakon z dné 22. marca 1890. l., s katerim se izpreminjajo določila dodatka k državnoborskemu volilnemu redu gledé volilnih okrajev na Češkem a) Véliko posestvo; nefidejkomisno véliko posestvo; številki 1. in 5. 49. Zakon z dné 22. marca 1890. l. o napravi drugega kolovoza na progah Krakov-Przemýsl in Przemýsl-Levov privilegovane gališke Karolo-Ludovikove železnice. 50. Ukaz ministerstev za finance in trgovino z dné 28. marca 1890. l. o izpremeni, oziroma dopolnitvi določil v abecednem blagovnem spisku k colni tarifi pri iskalnici „krznarsko blago“. — Kos XVI. Izdan in razposlan dné 5. aprila 1890. 51. Razglas finančnega ministerstva z dné 19. marca 1890. l., da se c. kr. vélika colnija II. razreda v Ustji na Češkem pooblašča, pri vходу zacolovati stroje tarifne številke 284. a in b, in pa 284. bis). 52. Razpis finančnega ministerstva z dné 27. marca 1890. l., kako ustanavljati taro pri popravljenih ameriškanskih sodih za rudninska olja, ako se rabijo v odnašanje rudninskega olja iz čistilnic rudninskega olja. 53. Zakon z dné 31. marca 1890. l. o nékih izpremenah zakonov o kolkovnih in neposrednih pristojbinah. 54. Razglas finančnega ministerstva z dné 31. marca 1890. l., da se je deželna skladóvnica v Inspruku pripoznala za javno, s prostim skladom združeno skladóvnico v zmyslu zakona z dné 28. aprila 1889. l. (Drž. zak. št. 64.).

(Dalje prihodnjíč.)

Drobne vesti.

— (Osebne vesti.) Imenovani so: Okr. sod. pristav dr. A. Schmid v Velikovci pristavom okrož. sod. v Celji; — avskultantje: Iv. Pirker sod. pristavom v Velikovci, K. Grebenc sod. pristavom v Črnomlji, Fr. Kobler sod. pristavom v Kozjem, dr. K. Zwiedinek pl. Südenhorst in Schidlo v Velikovci; — pravni praktikantje: dr. Fr. Poček, V. Ahazhiz v Ljubljani avskultantoma za Kranjsko, Ant. Žic avskultantom za Primorsko; — Notarji: notar. substitut Karel Hanss za Idrijo, not. kandidat Janko Globočnik za Velike Lašče. — Premeščeni so: Sod. pristav K. Nedwed iz Kozjega v Brežice, sod. pristav dr. G. Smolej iz Trebnjega v Maribor d. br.; — notar Niko Lenček iz Velikih Lašč v Škofjo Loko. — Sod. pristavu začasno pri okrož. sod. v Rudolfovem R. Pollaku podeljena je služba okr. sod. pristava v Trebnjem. — Dež. sod. svetniku v Ljubljani J. Ribitschu je za njegovega vpokojenja cesar podelil naslov in značaj višjesodnega svetnika. — Odpovedala sta se službi: avskultanta za Kranjsko Fr. Podobnik v Rudolfovem in K. Pleiweis v Ljubljani.

— (V notarski zbornici Celjski) bila je dne 24. avgusta volitev. Predsednikom je izbran notar L. Baš v Celji; člani so notarji: dr. F. Radey v Mariboru, S. Ošgan na Ptuiju, dr. J. Geršak v Ormoži, J. Detiček v Celji, dr. F. Firbas v Brežicah, A. Svetina na Vranskem; namestniki notarji: J. Kačič v Šoštanj, M. Kosèr na Ptuiju, F. Veršec v Sevnici.

— (Izpiske za slov. terminologijo) so zadnje dni doposlali gg.: dež. sod. svetnik K. Pleško v Ljubljani ter c. kr. avskultanta dr. St. Kraut in Ant. Rogina iz Rudolfovega.

— (K terminologiji) našega lista omenjamo, da v današnjem sestavku: „O davčni kazni itd.“ znači domarina: *Gebäudesteuer*, najemna domarina: *Hauszinssteuer*, a porazredna domarina: *Hausklassensteuer*.

— (Osemdesetletnico svojega rojstnega dne je praznoval dne 22. avgusta gospod Jernej Zupanc, c. kr. notar in predsednik notarske zbornice v Ljubljani. Pri tej priliki so stopile na dan vse simpatije, katerih častiti jubilar obilno mero uživa ne samo med svojimi stanovskimi tovariši, nego sploh med svojimi mnogobrojnimi znanci. Notarji so mu v čast priredili dne 23. avgusta večerni banket, društva Ljubljanska pa lepe ovacije. Mi s tega mesta izražamo vrlenu možu in poštenjaku iskreno željo, da bi se še mnoga leta veselil življenja zdrav in zadovoljen!

— („Škofja Loka“), a ne Loka je pravo ime. Tako ukaz pravosod. ministra z dne 23. avgusta 1890, št. 14120.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 gl., za pol leta 2 gl.

Uredništvo je v Ljubljani, št. 8 na Bregu; upravnništvo pa na Križevniškem trgu št. 7.